

**ДИСЦИПЛІНА «СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ
ЗДОРОВ'Я» У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ
МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

*Закусилова Т. О., к. пед. н., викладач
Запорізький державний медичний університет*

В умовах потужних трансформаційних процесів в усіх галузях суспільного життя, зокрема в медичній, одним із першочергових завдань галузі охорони здоров'я є забезпечення кваліфікованим кадровим потенціалом з високим рівнем компетентності згідно з міжнародними стандартами. Основою профілактичної медицини повинна стати чітко структурована злагоджена система громадського здоров'я. Наразі з урахуванням факторів людської діяльності й навколишнього середовища, що негативно впливають на здоров'я людини, в контексті модернізації галузі медицини в Україні зростають вимоги до якості підготовки майбутніх медичних працівників, від професіоналізму яких безпосередньо залежить майбутнє здорової нації.

Це зумовлює необхідність пошуку нових шляхів та напрямів професійної підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності «Громадське здоров'я», що може стати запорукою забезпечення ефективності виконання ними своїх професійних функцій і завдань, спрямованих на збереження здорового генофонду нації.

Слід зауважити, що проблемами медичної освіти в Україні є значна невідповідність стандартам Європейського Союзу, зниження якості підготовки медичних кадрів, певна невідповідність умов навчання вимогам часу тощо.

Термін «культура здоров'я» тлумачиться як здоровий спосіб життя, основний його стрижень – це науково обґрунтований, культурний, найбільш

раціональний і оптимальний у конкретних умовах, усвідомлений особистістю як життєва необхідність, спосіб життя [1, с. 21].

Як зазначають викладачі-клініцисти, розрізняють: фізичне здоров'я (функціонування людського організму і стан здоров'я кожної з його систем); розумове здоров'я (здатність відшукувати й отримувати інформацію, вміння правильно її використовувати щодо власного організму); психічне здоров'я (стан душевного благополуччя, відсутність хворобливих психічних проявів, адекватна регуляція поведінки та діяльності); емоційне здоров'я (здатність розуміти наші почуття і виражати їх, емоційний комфорт); соціальне здоров'я (відчуття й позиціонування себе в колективі, родині, у взаєминах з друзями, коханими і всіма тими, з ким ми спілкуємось; адекватні способи самовираження та власних досягнень); духовне здоров'я (серцевина всіх видів нашого здоров'я).

На думку вчених, майбутні фахівці з громадського здоров'я повинні мати «навички загальної медичної практики, що включають, перш за все, проведення ефективного медичного обстеження, застосування здоров'язбережувальної моделі практичної медицини, тобто врахування соціальних, культурних, екзистенційних, психологічних чинників патологічних станів людини, аналіз та інтерпретацію даних медичного обстеження задля встановлення діагнозу, визначення і проведення (під наглядом фахівця) терапевтичних заходів згідно зі стандартами надання медичної допомоги тощо; вміння і навички управлінської діяльності, що стосуються передусім ефективного планування своєї професійної діяльності, організації командної діяльності медичного персоналу, належного використання ресурсів системи охорони здоров'я, ведення медичної обліково-звітної документації, проведення моніторингу результативності й ефективності професійної діяльності тощо; наявність соціально-комунікативних якостей, до яких належать комунікативні здібності та досвід міжособистісної взаємодії на засадах партнерства, загальнолюдських

соціально-моральних цінностей і етичних норм, повага до особистості пацієнта, його прав, зокрема на конфіденційність, самовизначення, особистісну свободу, врахування його потреб і побажань, спілкування з соціальним оточенням пацієнта, здатність до співпраці з іншими фахівцями та кооперації зусиль задля забезпечення якісного медичного обслуговування пацієнта, почуття відповідальності за результати своєї діяльності перед окремим індивідом та суспільством тощо [1, с. 177.].

Необхідно звертати належну увагу й на дієтологію й навчати цьому студентів спеціальності «Громадське здоров'я», адже попередити захворювання – завжди надійніше для здоров'я; простіше, ефективніше й економічно вигідніше, аніж потім його лікувати, до того ж отримуючи певні небажані побічні дії від тих чи інших препаратів.

Важливим моментом у контексті професійної підготовки майбутніх фахівців із громадського здоров'я є також і формування у них компетентності щодо попередження такого негативного прояву, як нейротизм, що згубно впливає на здоров'я населення, забезпечуючи вразливість для широкого спектра різних форм психопатології, включаючи тривожні розлади, порушення настрою, хімічні залежності, соматичні симптоми та розлади прийому їжі [3, с. 177.].

Слід зауважити, що основними завданнями навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» є: засвоєння студентами теоретичних основ біостатистики; опанування сучасних принципів доказової медицини; ознайомлення з методиками визначення й аналізу основних біостатистичних показників і критеріїв; засвоєння методичних та теоретичних основ формування статистичних сукупностей для їхнього подальшого адекватного аналізу; засвоєння методів визначення, аналізу й оцінки основних показників популяційного здоров'я за окремими критеріями та у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають; засвоєння закономірностей і особливостей формування популяційного здоров'я; засвоєння принципів

розробки заходів задля збереження та зміцнення здоров'я населення й окремих його контингентів; засвоєння теоретичних основ і правових засад системи охорони здоров'я, її функцій та стратегічних напрямів розвитку; засвоєння засад, напрямів, завдань системи громадського здоров'я; засвоєння основ організації медичної допомоги, принципів оцінки організації та якості надання різних видів медичної допомоги населенню в умовах реформування галузі охорони здоров'я; формування знань з питання експертизи втрати працездатності, її видів, порядку організації та дій медичних працівників щодо конкретних ситуацій експертизи втрати працездатності; засвоєння принципів розробки управлінських рішень, спрямованих на вдосконалення діяльності закладів охорони здоров'я; опанування основ економічного аналізу діяльності медичного закладу; засвоєння принципів аналізу й оцінки фінансово-економічних показників господарської діяльності медичних закладів з метою раціонального використання наявних ресурсів; формування знань з питань цінової політики, стратегічного та тактичного планування економічного розвитку медичного закладу; ознайомлення з розробкою бізнес-плану підприємницької діяльності в системі охорони здоров'я.

Таким чином, від розвитку системи охорони здоров'я, від якості професійної підготовки майбутніх фахівців із громадського здоров'я в закладах вищої медичної освіти сьогодні безпосередньо залежить здоров'я нації та її майбутнє.

Література:

1. Здоров'язбережувальні технології в освітньому середовищі : колективна монографія / за заг. ред. Л. М. Рибалко. Тернопіль, 2019. 400 с.
2. Митяева А. М. Здоровьесберегающие педагогические технологии : учеб. пособ. Москва : Изд. центр «Академия», 2008. 192 с.
3. Widiger TA. In: Leary MR, Hoyle RH (eds). Handbook of individual differences in social behavior. New York: Guilford, 2009:129–46.